

Még mindig divat az offshore

Tulajdonosok alacsony adózású országokból

2012./14. szám - április 5. (Brückner Gergely, Richter Szilvia)

Jelenleg még kevés félnivalójuk van az adófizetést offshore konstrukciókkal elkerülő magyar vállalkozásoknak, de ez rövid idő alatt megváltozhat. A folyamatok világszerte az adóparadicsomok felszámolása felé tartanak.

Mahe Island, Seychelle-szigetek. Turista- és adóparadicsom.

Fotó: National Geographic

A szegényebb magyar vállalatulajdonosoknak nincs saját repülőjük, ezért a menetrend szerinti genfi, zürichi járatokkal mennek ki Svájcba, hogy a privát bankáraikkal, vagyonkezelőjükkel egyengessék offshore ügyeiket. Minden gépen van három-négy ember, aki pontosan tudja, hogy a másoknak is ugyanaz a célja. Ilyenkor aztán jönnek a kínos beszélgetések a repülőn. „Pár napot pihenek, kicsit kiszellőztetem a fejemet a jó alpesi levegőn” – mondják a felek. Közben mindenki tudja, hogy mitől döglök a légy – meséli a Figyelőnek egy az ügyletek mindennapi vetületét ismerő forrás.

Az adóelkerülést célzó céges megoldások egyike, ha egy magyar társaságnak alacsony adózású országban bejegyzett tulajdonosa van, így ugyanis az osztalék fizetésénél vagy a részesedés eladásánál felmerülő adó látszólag megtakarítható. Sokszor azonban a végső haszonhúzó (ultimate beneficial owner – UBO) valójában magyar, és törvénytelenül kerüli az adófizetést.

Ettől függetlenül változatlanul népszerűek az offshore cégek a hazai vállalkozások körében, az adóparadicsomok közül pedig a Seychelle-szigetek, Ciprus, Panama és Belize a legdivatosabb – derül ki a PartnerControl.hu elemzéséből. Évente hozzávetőlegesen hatszáz olyan magyar cég alakul, amelynek alacsony adózású külföldi országban lévő társaság a 100 százalékos

tulajdonosa. Igaz, 2008-ban még több mint ezer ilyen vállalkozás alakult évente, vagyis valamelyest azért visszaesett az alkalmazás gyakorisága.

Offshore, nem offshore

A köznyelvben offshore típusú adózásra két típusú cégbejegyzési helyszín használatos. Az olcsóbb cégek olyan – legtöbbször kettős adóegyezmény nélküli, vagy azt nem alkalmazható – országokban vannak bejegyezve (karibi térség, Seychelle, Csatorna-szigetek, USA), ahol a cégektől és azok haszonhúzójától csak évi pár száz dolláros regisztrációs adót vár el az állam, nyereségadó nem. Ennek feltétele, hogy a bejegyzési országban tevékenységet nem folytathatnak (ring fencing). Innen származik az offshore név, azaz az ország (sziget) határain kívül működő entitásra utal. Hasonló a helyzet az egyezményes (például Svájc) vagy uniós államok kedvező adómértékű offshore cégeinél, hiába igyekeznek szabadulni ettől a bélyegtől a marketinganyagaikban. Lényegében ugyanis ugyanúgy kimerítik az OECD offshore-definícióit, mint a többiek: abnormálisan alacsony adózás, az információcserét akadályozó közigazgatási gyakorlat, az intézményi transzparencia és a valós gazdasági jelenlét követelményének a hiánya. Az állam félrenéz, úgy tesz, mintha a névleges cégvezetők valóban képesek lennének több száz vállalatot vezetni, amelyek ráadásul mindannyian egy szobában működnek. Magyarország azonban morálisan semmit sem vethet ezen országok szemére, hiszen ugyanúgy félrenéz az Újlengyelben és más településeken található székhelyszolgáltatók esetében.

KÜLFÖLDI TULAJDONOS

A magyar bejegyzésű cégek az alacsony adózású országban regisztrált kizárólagos tulajdonosokkal többféleképpen kerülhetik el az adófizetést. A PartnerControl.hu szerint bevételeik továbbutalásával például a magyar vállalatok tanácsadási szolgáltatást, hitelt vesznek igénybe a külföldi tulajdonostól, vagy jogdíjat utalnak ki nekik, ezzel eltüntetve a magyar adóalapot.

Korábban a kormány 30 százalékos adóval sújtotta azokat a magyar cégeket, amelyek így utaltak ki kamatot vagy jogdíjat, azonban ezt az adónemet már kivezették. A Brother Layman írói álnevű független pénzügyi szakember, aki Az offshore halála címmel írt szakkönyvet a témában (A játszma vége – Figyelő, 2011/6. szám), fontosnak tartja megjegyezni, hogy ez a módszertan csak azokat az offshore cégeket érhetette el, amelyek tulajdonosok a magyar vállalatokban, de azokat nem, amelyek csak beszámolónak. Továbbá a tulajdonosi viszony transzparensabb és ezáltal rizikósabb, mert ennek révén a cégek kapcsolt vállalkozásnak minősülnek. Azaz ha az említett tanácsadási szolgáltatást, jogdíjat, kamatot beszámolázza a tulajdonos a magyar leánycégének, akkor máris számos problémával fog szembesülni (transzferárzás, az alultőkésítési szabályok, az ellenőrzött külföldi társaság problematikája). Mindezek miatt a tulajdonosként beiktatott offshore cégeket a legtöbbször csak az osztalékadó elkerülésére vagy a magyar társaság üzletrészeinek esetleges eladásakor az árfolyamnyereség-adó illegális elkerülésére használják.

A kizárólag alacsony adózású országban bejegyzett tulajdonossal rendelkező legnagyobb magyar cégek

Rang- sor	Cégnév	Tulajdonos székhelye	Árbevétel (Mrd Ft, 2010)
1.	Stena Carron Hungary Kft.	Luxemburg	42,37
2.	Ramiris Europe Kft.	Washington DC	20,21
3.	Extreme Digital Zrt.	Svájc	9,96
4.	Reach & colours Kft.	Delaware	7,13
5.	Expert Zrt.	Ciprus	6,43
6.	Kvazar-Micro CEE Kft.	Luxemburg	5,87
7.	BP BSC Kft	Nagy-Britannia	5,40
8.	Demand.hu Kft.	Delaware	4,01
9.	Cooper Bussmann Hungaria Kft.	Írország	3,62
10.	Maxell Europe Limited Mo.-i Fiókt.	Nagy-Britannia	3,53*
11.	Eurogate Kft.	Ciprus	3,45
12.	RiceTec Hungary Kft.	Liechtenstein	3,13
13.	Sunny Computer Kft.	Seychelles	2,79
14.	Central European Drilling Kft.	Bahamák	2,76
15.	Smaragd Szivárvány Kft.	Seychelles	2,65
16.	Retz Trend Kft. v.a.	Delaware	2,58
17.	TriGránit Management Zrt.	Ciprus	2,20
18.	SDA Sovereign Distr. AG Mo.-i Fiókt.	Liechtenstein	1,99
19.	Atalian Zrt.	Luxemburg	1,97
20.	Montana Tudásmenedzsment Kft.	Luxemburg	1,72
21.	Magyar Hanza Csoport Kft.	Ciprus	1,55
22.	Caterer Food Service Kft.	Seychelles	1,41
23.	Hello HD Kft.	Nagy-Britannia	1,35
24.	Mercury Magyarország ImpEx Zrt.	Hongkong	1,33
25.	Smart International Magyarország Kft.	Liechtenstein	1,30
26.	Roadinvestment Kft.	Nagy-Britannia	1,29
27.	MF Global IP Kft.	Delaware	1,29*
28.	Marché Restaurants Kft.	Svájc	1,27
29.	Fernis Zrt.	Seychelles	1,22**
30.	Fairker Társas Kft.	Washington DC	1,21
31.	ebea Kft.	Svájc	1,21
32.	Meteor CEE Kft.	Ciprus	1,13
33.	Print Invest Magyarország Kft.	Seychelles	1,12
34.	Tief Terra Kft.	Svájc	1,03
35.	Zathura Kft.	Liechtenstein	1,00
36.	Emuria Kft.	Ciprus	1,00
37.	Human Corner Kft.	Ciprus	0,97
38.	IBE International Kft.	Delaware	0,94
39.	Supply Technologies Kft.	Írország	0,91
40.	Organic Mission Magyarország Zrt.	Washington	0,89
41.	Stanley Black & Decker Hungary Kft.	Luxemburg	0,87
42.	ÚT 2000 Zrt.	Seychelles	0,87**
43.	VM-Lightning Zrt.	Oregon	0,87
44.	Elektro-Sol Global Zrt.	New York	0,85
45.	Brown and Mason Limited Mo.-i Fiókt.	Nagy-Britannia	0,85*
46.	Ustream Hungary Kft.	Delaware	0,81
47.	NLS Kft.	Amerikai Virgin-szk	0,77
48.	Cognizant Technology Sol. Hung. Kft.	New Jersey	0,75
49.	COR-A Egészségügyi Zrt.	Nagy-Britannia	0,70
50.	Knopf Automotive Kft.	New Jersey	0,66

*2011-es adat; **2009-es adat. Forrás: PartnerControl.hu

A cégjegyzékeket a NAV is látja, így ezen magyar cégek sokkal inkább ki vannak – vagy inkább ki lehetnek elévülési időn belül – téve a lebukás veszélyének, mint azon offshore ügyletek érintettjei, ahol csak költségszámlákkal trükköznek, eltüntetve a számlabefogadó vállalat adóalapjának egy bizonyos részét. Az ilyen társaság ugyanis csak akkor bukhat le, ha fennakad egy revízió, mivel a cégjegyzék-figyelés ezt az adóalap-eltüntetési módot nem látja, pedig ezen beszámolásokkal sokkal több pénz megy ki, mint az offshore tulajdonosi osztalékadó vagy az árfolyamnyereség-adó be nem fizetésével.

Pedig az offshore adóelkerüléssel külföldre menekített, Magyarországon, magyar végső haszonhúzóknak megtermelt milliárdok szakemberek szerint itthon is jobban megfoghatók lehetnének. A nemzetközi adóhatóságok eljárásait kellene alkalmazni, a külföldi adó- és bankinformációk beszerzése érdekében pedig komolyabb jogcímeken kellene eljárást indítani. Persze mindaddig, amíg a magyar üzleti és politikai elit számos ismert szereplője élvezheti az effajta adóelkerülés előnyeit, és láthatóan semmilyen retorzió nem éri emiatt az elmúlt baloldali éra emblematisz szereplőit, valóban igazságtalan lenne a privát szféra politikamentes szereplőinek lemészárlása. Ráadásul jó ideig a jobboldal gazdasági háttérrel is nagy lendülettel offshore-ozott.

Érvek az offshore mellett

Sok vállalkozóval beszélünk a témáról, akik ugyan névvel nem szerettek volna szerepelni írásunkban, de a következőkkel magyarították struktúráikat:

Semmi sem tiltja tételesen, ami nem tilos, az legális.”

„Globális versenyben mérem magam, az egyes országok adórendszerei is versenyeznek.”

„Vállalkozási és tőkemozgási szabadság van az unióban, az én cégem ugyanúgy uniós, mint ha budapesti lenne.”

„Miért fizetnék adót itthon, ha Magyarország így bánik a közpénzekkel?”
„Annyi egyéb közterhet fizetek, például a munkáltatásnál, legalább néhány irreális adónemet csökkenteni szeretnék.”

„Képtelen lennék fejleszteni, beruházni, ha mindent a magyar szabályok szerint adóznék le.”

MIÉRT RIZIKÓS?

A vállalkozókat jellemzően mindenféle ügyvédek, lobbisták, cégbejegyzők meggyőzik, hogy mindez legális, mások is így csinálják, ez a normális üzleti profitmaximalizálás része. Brother Layman viszont arra hívja fel a figyelmet, hogy ha egy magyar adóalany csak azért alapít offshore céget – akár egy kettős adóegyezmény nélküli egzotikus, akár svájci vagy uniós: ciprusi, luxemburgi, dániai bejegyzésű –, hogy ezzel adót takarítson meg, akkor a rendeltetészerű joggyakorlás elvének megsértése miatt adócsalást, azaz bűncselekményt követ el.

Ugyanis a legális és illegális adótervezés határvonalát mind az

Alkotmánybíróság, mint az Európai Bíróság számos – akár offshore-ral végrehajtott – adótervezési ügyben ott húzta meg, hogy ha egy ilyen művi ügyletnek vélelmezhetően csak adóelkerülési célja van, akkor a visszaéléssel szemben jogszerűen léphet fel az adóhatóság. Legyen ez a legártatlanabb – legtöbbször ciprusi céggel megvalósított – részesedéscsere-ügylet az árfolyamnyereség-adó elkerülésére, egyszerű osztalékadó-megtakarítás vagy akár durvább beszámlázás, ahol viszont számos más bűncselekmény is megvalósul. Brother Layman arra is felhívja a figyelmet, hogy a közhiedelemmel ellentétben az uniós szabadságjogok nem adnak lehetőséget a kizárólag adózási célokat szolgáló, mesterkéltn ügyletekre, ez ugyanis visszaélés ezen jogokkal.

LEGÁLIS ADÓTERVEZÉS

Természetesen azért lehetnek szabályos okai is a külföldi, alacsony adózású környezetben történő cégalapításnak, de csak az minősülhet legális adótervezésnek, ha az adóalany képes igazolni, hogy volt egy elsődleges, racionális és később meg is valósult gazdasági indoka (substance) a konstrukció létrehozására. További feltétel, hogy a közbeiktatott, kedvező adózású céget a kívánt illetősége helyén kell vezetni (management and control), mégpedig nem névleges tisztségviselők (nominee) által, akik már több száz más céghez is adták a nevüket.

Egy nagy nemzetközi cégcsoport például dönthet úgy, hogy külföldi holdingba szervezi vállalatait, de akkor ennek egy gazdaságilag indokolt, racionális lépésnek kellene lenni, a helyszínen valóban munkát végző kollégákkal. Azt semmi sem tiltja, hogy egy ilyen központnak kedvező adózású helyszínt válasszon a társaság, de a munkavállaló nélküli kamu, papírcég nem legális – ezt sosem szabad elfeledniük az alapítóknak.

Mindezt azért is fontos hangsúlyozni, mert a táblázatunkban feltüntetett ötven társaság története, jogi megítélése, valódi háttere teljesen eltérő lehet. A lista közreadásával nem állítunk többet, mint hogy ez az ötven legnagyobb árbevételű olyan magyar bejegyzésű társaság, amelynek száz százalékban alacsony adózású országban bejegyzett tulajdonosa van.

Megkérlik az árát

Vagyonmentés. Minél szabályosabb, annál drágább. Fotók: Getty Images

Az erre szakosodott vállalatok viszonylag alacsony költségekkel hirdetik a nemzetközi cégek alapítását, de a folyamat végén a papírozó cégek is egész drágák lehetnek. A cégalapítás és az első évi működtetés az olcsóbb helyszíneken (Seychelle, Panama) 1500 euró körül indul, ebben már benne van a céget hivatalosan képviselő nominee díja is. A közelebbi, komolyabbnak tűnő országok drágábbak: Cipruson, de különösen Liechtensteinben akár három-négyszeres is lehet ugyanez a költség, vagyis 7-8 ezer euró az induló csomag. A megrendelő mindig kérhet ezenfelül is mindenféle extrákat, például további meghatalmazottat, fiók helyett komolyabb irodát, a dokumentumokról a helyi hatóságokkal hitelesített másolatokat, ezek természetesen emelik az árakat, a legkisebb plusz díja is százeurós nagyságrendű. Sokszor a cégalapítás, illetve az éves cégfenntartás díjai nem tartalmazzák a könyvvezetést, az éves audit, a helyi adóbevallás költségét és a különböző országokban fizetendő kismértékű regisztrációs díjakat, illetve társasági adókat. Ezek azonban csak a papírműködés költségei.

Aki valóban legális struktúrában gondolkodik, annak valódi székhely kell, legalább egy, de inkább két tényleges alkalmazott, telefonvonal, internet, így pedig a forintban mért minimum 2-3 milliós éves fenntartási költség rögtön legalább egy nullával ugrik, valójában inkább 50-100 millió forintra emelkedik.

Az egyik legismertebb magyar-amerikai startup, a webkamerás közvetítést kínáló Ustream.tv hazai cégének, a Ustream Hungary Kft.-nek a tulajdonosa például Delaware államban van bejegyezve. „Ennek azonban nem adózási okai vannak, hanem ott áll rendelkezésre az a cégforma, amely a kockázati tőke bevonása és a dolgozói részvényprogramok szempontjából leginkább ideális egy internetes startup számára” – közölte a Figyelővel Fehér Gyula, a cég egyik alapítója, a magyar vállalkozás ügyvezetője. Hozzátette: az anyavállalat sem Delaware-ban, hanem a tevékenység helye alapján Kaliforniában adózik, ahol az adók amerikai viszonylatban magasak. Az Ustream Hungary Kft. az anyacég számára végez Magyarországon kutatás-fejlesztési tevékenységet, száz embert foglalkoztat, és tavaly az ügyvezető tájékoztatása szerint több mint félmilliárd forint adót fizetett.

A listán huszadik Montana Tudásmenedzsment Kft. azt tudatta lapunkkal, hogy a társaságot birtokló luxemburgi társaság tulajdonosa magyar magánszemély, semmilyen adóelőny ebből a konstrukcióból nem származik. „Az ok marketingtermészetű, mert sajnos regionális terjeszkedéshez előnyösebb a nyugat-európai megjelenés. Nagyon örülnénk, ha benne lennénk az 50 legnagyobb offshore tulajdonú cégben, de ez nem így van” – jegyezte meg Jáger Andrea, a Montana Kft. marketingpartnere. A cégek jó része azonban nem akart nyilatkozni, volt olyan vállalatvezető, aki a kérdést is személyes sértésnek vette.

ENYHÜLŐ SZABÁLYOZÁS

A hazai cégtulajdonosoknak azonban egyelőre nem kell megijedniük, a magyar gyakorlat továbbra is nagyon puha. 2010. január 1-jétől, Oszkó Péter pénzügyminisztersége idején a külföldi szervezet (olyan offshore cég, amelynek székhelyországával Magyarországnak nincs kettős adóztatást kizáró egyezménye) újra adókötelessé vált, ám ezt az új kormány 2011 januárjától már el is törölte. A külföldi szervezet által beszámolt kamatot, jogdíjat, szolgáltatási díjat 30 százalékkal adóztatta ez a korábbi szabályozás, mégpedig a kifizetőnél, de csak az említett 2010-es adóévben.

Az offshore alkalmazása azonban nemcsak ebben az egy évben csökkent, hanem azóta is, részben az Oszkó-féle szabályozás bevezetése, részben az igen kedvező amnesztialehetőség miatt. A 2011. július 15-től érvényes legújabb amnesztialehetőség ugyanis már valódi anonimitást kínált a bűnbánóknak, és az offshore-os adótervezés révén elkövetett okirat-hamisítás, adócsalás és pénzmosás bünszervezetben elkövetési módjának vádja alól is mentesíti őket. Így a józan ész szerint emiatt offshore tulajdonban már csak azok a magyar cégek maradnának 2013-ra, az amnesztia lejártá után, ahol az offshore cégnek külföldi adóalany a tényleges tulajdonosa.

2012 elején azonban az látszik, hogy az idén már nem szüntetik meg olyan sokan offshore tevékenységüket, ugyanis amennyiben az év eleji tendencia folytatódik, 100-120 ilyen típusú offshore cég bezárása várható az idén, s ez csak a fele az előző években megszűnteknek.

Jelenleg több mint 2600 olyan magyar cég működik, melynek tulajdonosa alacsony adózású országban tevékenykedő külföldi vállalkozás. Nem kizárólagos tulajdonban ötezernél több vállalat van, míg a csak beszámlázós offshore-ok több tízezren lehetnek. Vannak olyan országok, amelyekben semmilyen adó sincs, az érintett cégek 28 százaléka tevékenykedik itt. Máshol a külföldi jövedelmek mentesülnek az adófizetés alól, ebbe a körbe tartozik a tisztán külföldi tulajdonosú magyar offshore vállalkozások 12 százaléka. Kedvelt offshore országok még az alacsony adójukról ismert államok, mint például Ciprus, Dubaj, Luxemburg, Málta, Svájc; ez a legnépesebb kör, mivel a 2600 cég 37 százalékának itt székel a külföldi tulajdonosa. Bizonyos egyesült államokbeli területek is kedvelt adóparadicsomok, mivel itt csak illetéket kell fizetni a külföldi jövedelmek után (például Delaware, Florida, Kalifornia, New York, Oklahoma). Az érintett társas vállalkozások 23 százaléka büszkélkedhet amerikai tulajdonossal.

Keleti József, a PartnerControl.hu-t is magában foglaló Bisnode csoport országigazgatója arra hívja fel a figyelmet, hogy egy offshore cég vagy egy offshore országban lévő tulajdonos nagyobb pénzügyi kockázatot jelenthet. Így különösen érdemes az adatokat, kockázatokat alaposan megvizsgálni, mielőtt valaki egy ilyen háttérű vállalattal szerződik. Nemcsak az adott cég tulajdonosait érdemes megnézni, hanem azt is, hogy a kapcsolódó vállalkozások mennyire kockázatosak, van-e esetleg köztük offshore cég. Ilyen vállalkozásoknál megkérdőjelezhető a hosszú távú elköteleződés a sikeres, hazai működés mellett.

VÉGSŐ CSAPÁS

A PartnerControl.hu szerint hiába vannak törekvések az offshore cégek korlátozására, ez nagymértékben nem szab gátat a szaporodásuknak, különösen azért, mert még a büntetőadó is megszűnt.

Brother Layman szerint viszont az előrelátóbb nagyvállalkozók már amnesztiáztak, a kisebb, gátlástalanabb vagy kényszerű adócsalók offshore-ozhatnak még, de rájuk az említett, igen súlyos büncselekmények miatt 2013-tól bármikor lesújthat a hatóság, ha a politika egyszercs úgy dönt.

Közben nemcsak a hatóságok lesznek egyre felkészültebbek, hanem a kötelezett piaci szereplők is. Például a banki compliance-szakemberek továbbképzései révén várhatóan egyre több lesz a bankok bejelentése pénzmosásgyanú miatt, azaz amikor offshore cégekkel kapcsolatban történnek pénzmozgások, hiszen világszerte ma már ez a pénzmosás legfőbb módja.

Továbbá az EU-ban 2014-től automatikus, kérés nélküli információcsere lesz bizonyos jövedelemtípusokra.

Ám az UBO-anonimitásra a végső csapást még a legeldugottabb adóparadicsomban is feltehetőleg az fogja hozni, hogy az adócsalás a világon mindenhol a pénzmosás alapbűncselekménye lesz egy-két éven belül, így az információkikérés sokkal egyszerűbbé válik.

Ez az érintettek számára – az elévülési időt is figyelembe véve – komoly fenyegetettséget jelenthet.